

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 23.12.2005
KOM(2005) 701 galutinis

KOMISIJOS ATASKAITA

**2004 M. PHARE, PASIRENGIMO NARYSTEI IR PEREINAMOJO LAIKOTARPIO
PRIEMONIŲ ATASKAITA**

{SEK(2005) 1773}

SANTRAUKA

Kartu su dviem kitomis Europos Bendrijų finansuojamomis priemonėmis, būtent ISPA (Pasirengimo narystei struktūrinės politikos priemonė) ir SAPARD (Specialioji žemės ūkio ir kaimo plėtros programa), PHARE programa siekiama padėti šalims kandidatėms ir stojančiosioms šalims pasirengti stojimui į Europos Sąjungą. 2004 m., po to, kai prisijungė 10 naujų valstybių narių, PHARE teikė paramą likusioms šalims kandidatėms Bulgarijai ir Rumunijai. Turkija toliau gavo paramą pagal specialiai jai skirtą pasirengimo narystei paramos priemonę.

PHARE pasirengimo narystei parama siekiama padėti šalims kandidatėms ir stojančiosioms šalims stengiantis stiprinti jų viešojo administravimo įstaigas ir institucijas, kad jos veiksmingai veiktų Europos Sąjungoje, skatinant jų teisės aktų suvienodinimą su Europos bendrijos teisės aktais, mažinant pereinamųjų laikotarpių poreikį ir skatinant ekonominę bei socialinę sanglaudą (ESS).

Programavimas buvo pagrįstas 2004 m. pataisytomis PHARE gairėmis, siekiant atsižvelgti į tolesnį *Tarpvalstybinio bendradarbiavimo* (TB) reglamento derinimą su INTERREG, taikyti išskirtinį požiūrį, kurio būtina laikytis branduolinės saugos srityje, ir siekiant pabrėžti perėjimą prie *Išplėstinės decentralizuotos įgyvendinimo sistemos* (EDIS).

Pasirengimo narystei paramos Turkijai programavimas ir įgyvendinimas didžia dalimi atspindi PHARE paramos procedūras ir turinį. Siekdama pasirengti decentralizuotam požiūriui į programų valdymą, nustatytam pagal struktūrinius fondus, Europos Komisija vis labiau stiprino paramą Bulgarijai ir Rumunijai, siekdama sudaryti sąlygas atsakomybę už PHARE programų valdymą ir įgyvendinimą perduoti toliau nacionalinės valdžios institucijoms.

Šioje ataskaitoje taip pat pateikiama informacija apie pereinamojo laikotarpio priemonę naujoms valstybėms narėms, kuri buvo įvesta sudarant sąlygas tęsti paramą institucijų stiprinimui, siekiant stiprinti ir konsoliduoti institucinius bei administracinius gebėjimus *acquis communautaire* įgyvendinimui. Programavimas yra paremtas poreikiais, nustatytais Komisijos išsamioje stebėsenos ataskaitoje (2003 m. lapkričio mėn.).

1. APŽVELGIAMI METAI

1.1. Pagrindiniai 2004 m. plėtros proceso įvykiai

2004 m. gegužės 1 d. **25 valstybių Europa** tapo realybe. Į Europos Sąjungą įstojus 10 naujų valstybių narių įvyko didžiausia plėtra Sąjungos istorijoje.

Žinoma, plėtros procesas tęsiasi. 2004 m. spalio 6 d. Komisija priėmė **plėtros planą**, apimančią reguliarias Bulgarijos, Rumunijos ir Turkijos ataskaitas, plėtros strategijos dokumentą ir problemų, kiliančių dėl galimos Turkijos narystės, poveikio įvertinimą.

Buvo užbaigtos narystės derybos su **Bulgarija ir Rumunija**, jos leis abiem šalims įstoti į ES 2007 m. Gruodžio mėnesį Europos Vadovų Taryba patvirtino derybų pabaigą, kad Stojimo sutartį būtų galima pasirašyti kaip galima anksčiau 2005 m.

Atsižvelgdama į Komisijos 2004 m. spalio 6 d. pateiktą rekomendaciją, gruodžio mėnesį susitikusi Europos Vadovų Taryba taip pat nusprendė 2005 m. spalio mėn. pradėti narystės derybas su **Turkija**. Sprendimas buvo priimtas pripažinus reformų pažangą, kurią padarė Turkija ir su sąlyga, kad prieš pradėdant derybas išgalios pagrindiniai teisės aktai ir bus pasirašytas Protokolas, kuriuo Ankaros susitarimas praplečiamas įtraukiant naujas valstybes nares¹.

2004 m. balandžio 20 d. Komisija rekomendavo pradėti narystės derybas su **Kroatija**. Remdamasi šia rekomendacija, birželio mėnesį Europos Vadovų Taryba nusprendė 2005 m. pradžioje sušaukti dvišalę tarpvyriausybines konferenciją su Kroatija, siekdama pradėti derybas².

Dėl finansavimo, 2004 m. rugsėjo 29 d. kartu su 2007–2013 m. finansinės perspektyvos pasiūlymais, Komisija pasiūlė įsteigti pasirengimo narystei paramos priemonę (*angl.* IPA), kuri pakeistų PHARE, ISPA, SAPARD ir CARDS bei apimtų dabartines ir būsimas šalis kandidates. Tuo pačiu sprendimu buvo siūloma sukurti kaimynystės programą prie ES ir šalių kandidačių išorės sienų, įtraukiant PHARE tarpvalstybinio bendradarbiavimo, TACIS ir INTERREG finansavimą. 2004–2006 m. laikotarpiui Taryba nustatė bendrą principą turimiems ištekliams pagal SAPARD ir ISPA persikirstyti. Komisija pasiūlė leisti Kroatijai naudotis visomis trimis dabartinėmis pasirengimo narystei priemonėmis kaip dalį jos pasirengimo narystei strategijos.

---

¹ 2004 m. gruodžio 17 d. Europos Vadovų Taryba pritarė Komisijos rekomendacijai ir nusprendė pradėti derybas su Turkija 2005 m. spalio 3 d., su sąlyga, kad Protokolas, kuriuo Ankaros susitarimas pritaikomas, atsižvelgiant į dabartines ES valstybes nares, bus pasirašytas iki šios datos. Protokolas buvo pasirašytas 2005 m. liepos 29 d., o oficialus sprendimas, reiškiantis derybų pradžią, buvo priimtas 2005 m. spalio 3 d.

² Spalio 3 d. Liuksemburge ES valstybės narės nusprendė pradėti narystės derybas su Kroatija. Sąlygos narystės deryboms pradėti buvo sudarytos Ministrų Tarybai įvertinus, kad Kroatija visapusiškai bendradarbiauja su JTO įsteigtu Tarptautiniu baudžiamuoju tribunolu buvusiai Jugoslavijai (TBTBJ).

1.2. Pagrindinės 2004 m. Europos Vadovų Tarybų išvados

2004 m. birželio 17–18 d. Briuselio Europos Vadovų Taryba

Europos Vadovų Taryba pabrėžė, kad **Bulgarija ir Rumunija** yra neatskiriama toliau vykstančios plėtros dalis ir priminė, kad pagrindiniai principai, kurie buvo taikomi narystės deryboms su dešimčia naujų valstybių narių, turėtų būti toliau taikomi Bulgarijai ir Rumunijai, kurios yra to paties plataus ir negrįžtamo plėtros proceso dalis.

Europos Vadovų Taryba pasveikino didelę pažangą, kurią padarė **Turkija**, įgyvendindama reformas, įskaitant svarbius ir daugelį sričių apimančius konstitucinius pakeitimus, priimtus gegužės mėnesį, bei ilgalaikes Turkijos vyriausybės pastangas tenkinti Kopenhagos politinius kriterijus. Sąjunga dar kartą patvirtino savo išsipareigojimus: jei Europos Vadovų Taryba 2004 m. gruodžio mėn. nuspręs, kad Turkija tenkina Kopenhagos politinius kriterijus, ES nedelsdama pradės narystės derybas su Turkija.

2004 m. lapkričio 4–5 d. Briuselio Europos Vadovų Taryba

Europos Vadovų Taryba išklaušė Europos Komisijos pirmininko pristatytas **pažangos ataskaitas**, plėtros **strategijos dokumentą** ir **rekomendacijas** dėl šalių kandidačių bei problemų, kiliančių dėl galimos Turkijos narystės, tyrimą, kurį Komisija paskelbė 2004 m. spalio 6 d.

2004 m. gruodžio 16–17 d. Briuselio Europos Vadovų Taryba

Europos Vadovų Taryba pasveikino Komisijos 2004 m. spalio 6 d. reguliariose Bulgarijos, Rumunijos ir Turkijos ataskaitose, plėtros strategijos dokumente, rekomendacijoje dėl Turkijos bei problemų, kiliančių dėl galimos Turkijos narystės, poveikio įvertinime pristatytas išvadas ir rekomendacijas.

Europos Vadovų Taryba priminė, kad Sąjungos pajėgumas **priimti** naujas nares, išsaugant Europos integracijos pagreitį, yra svarbi aplinkybė, atitinkanti tiek Sąjungos, tiek šalių kandidačių bendrą interesą.

Europos Vadovų Tarybos nuomone, **Bulgarija** sugebės prisiimti visus narystės išsipareigojimus iki numatyto stojimo, jeigu ji toliau stengsis siekti šio tikslo ir sėkmingai bei laiku užbaigs visas būtinas reformas ir įgyvendins visose *acquis* srityse prisiimtus išsipareigojimus. Apsaugos sąlygose bus numatytos priemonės rimtoms problemoms, kurios gali kilti prieš stojimą arba per trejus metus po įstojimo, spręsti.

Europos Vadovų Taryba su pasitenkinimu pažymėjo, kad **Rumunijos** padaryta pažanga, įgyvendinant *acquis* ir išsipareigojimus, kurių ji prisiėmė pirmiausia teisingumo ir vidaus reikalų bei konkurencijos srityse, leido 2004 m. gruodžio 14 d. su šia kandidate oficialiai uždaryti visus nebaigtus derybų skyrius ir atitinkamai tikisi ją pasveikinti kaip narę 2007 m. sausio mėn.

Europos Vadovų Taryba priminė savo ankstesnes išvadas dėl **Turkijos**: Helsinkyje ji susitarė, kad Turkija yra šalis kandidatė, kurią numatoma priimti į Sąjungą remiantis tais pačiais kriterijais, kurie yra taikomi ir kitoms šalims kandidatėms. Ji paprašė Tarybos susitarti dėl derybų plano, kurį pristatytų Komisija, siekiant pradėti derybas 2005 m. spalio 3 d.

Europos Vadovų Taryba susitarė, kad narystės derybos su atskiromis šalimis kandidatėmis remsis **derybų planu**. Kiekviename plane, kurį remiantis Komisijos pasiūlymu sudarys Taryba, bus atsižvelgiama į penktosios plėtros patirtį ir besivystanti *acquis* bei įtraukiami šalies kandidatės pasiekimai ir konkreti padėtis bei ypatybės.

2. PROGRAMAVIMAS IR PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMAS: BENDRA APŽVALGA

2.1. PHARE ir pasirengimas narystei Turkijai bei specialus pagalbos paketas šiaurinei Kipro daliai

Nuo 2004 m. aštuonios Vidurio ir Rytų Europos šalys bei dvi Viduržemio jūros regiono šalys, įstojusios į ES 2004 m. gegužės 1 d., daugiau negauna pasirengimo narystei pagalbos. Vis dėlto daugiausiai 15 mėnesių laikotarpiui buvo nustatytas specialus laipsniškas PHARE programos nutraukimo mechanizmas, siekiant ES delegacijų PHARE programų valdymo užduotis sklandžiai perduoti nacionalinės valdžios institucijoms.

2004 m. Bulgarija ir Rumunija buvo vienintelės šalys, gavusios PHARE paramą.

Dabartinėse PHARE gairėse nurodoma, kad apytikriai 65 % PHARE išteklių skiriami institucijų stiprinimui ir susijusioms investicijoms (iš kurių mažiausiai 30 % skiriami institucijoms stiprinti). Pagrindinės institucijų stiprinimo ir praktinės patirties perdavimo priemonės yra „*Twinning*“ ir „*Twinning Light*“. Pagal šiuos projektus valstybių narių viešojo administravimo institucijų ekspertai siunčiami į šalių kandidačių institucijas, kuriose jie padeda plėtoti pajėgumus, reikalingus tam tikriems *acquis* aspektams įgyvendinti. Daugiausia 35 % skiriami investicijoms ekonominei ir socialinei sanglaudai (ESS) skatinti.

Be nacionalinių programų ir tarpvalstybinio bendradarbiavimo pagal PHARE buvo įgyvendintos kelios daugiašalės horizontalios programos. Šios programos apėmė branduolinę saugą, bendradarbiavimą statistikos srityje ir dalyvavimą agentūrose, tinklų kūrimo programą, TAIEX operacijas bei informacijos ir ryšių programą.

Turkija gauna jai skirtos pasirengimo narystei priemonės paramą, o per ją – daugiašalių horizontalių programų paramą. 2004 m. pasirengimo narystei finansinės paramos programoje Turkijai daugiausia dėmesio skirta Kopenhagos politiniams kriterijams, teisės aktų suderinimui su *acquis*, viešojo administravimo, teisingumo ir vidaus reikalų bei ekonominės ir socialinės sanglaudos stiprinimui. Programa taip pat buvo bendrai finansuojamas Turkijos įnašas už dalyvavimą šeštojoje pagrindų programoje ir Bendrijos švietimo programose.

Komisijos sprendimas dėl 2003 m. specialaus pagalbos paketo šiaurinei Kipro daliai buvo iš dalies pakeistas 2004 m. rugpjūčio 11 d. (Komisijos sprendimas C(2004)3030), siekiant perorientuoti paramos programą po 2004 m. balandžio mėn. referendumų rezultatų, padidinant asignavimą TAIEX paramai ir ekonominio pagrįstumo analizėms. Paramą pagal šią programą centralizuotai valdo Komisija. Iki 2004 m. pabaigos buvo pasirašytos sutartys su JTVP ir Britų Taryba iš viso už 10,3 milijono EUR.

2004 m. finansavimas atitiko Kopenhagos Europos Vadovų Tarybos išvadas, kuriose buvo pritariama pakeistam Bulgarijos ir Rumunijos planui bei pagalbos Turkijai perkėlimui į 7 išlaidų kategoriją (pasirengimas narystei).

Bendra PHARE veiklos įsipareigojimų vertė siekė 757,7 milijono EUR, įskaitant:

Nacionalinės programos	577,8 milijono EUR
Branduolinės energetikos objektų eksploatacijos nutraukimas (Kozloduy)	85,0 milijonai EUR
Tarpvalstybinis bendradarbiavimas	64 milijonai EUR
Daugiašalės ir (arba) horizontalios programos	28,4 milijono EUR

(N.B. Likusieji 2,5 milijono EUR yra PHARE įsipareigojimai Europos mokymo fondui, valdomam remiantis švietimo ir kultūros politika.)

Nacionalinės programos buvo suskirstytos taip:

Bulgarija	172,5 milijono EUR
Rumunija	405,3 milijono EUR

Buvo susitarta dėl pasirengimo narystei paramos programos Turkijai:

Turkija	245,9 milijono EUR
---------	--------------------

Ji apima nacionalinę programą (236,7 milijono EUR) bei horizontalias priemones, įskaitant TAIEX ir veiklos rėmimo išlaidas.

Išsami informacija apie PHARE programą kiekvienoje valstybėje ir pasirengimo narystei finansinę paramą Turkijai pateikiama šios ataskaitos priedo I dalyje: informacija apie valstybes.

2.2. Pereinamojo laikotarpio priemonė

Dešimt valstybių, kurios gaudavo pasirengimo narystei finansinę paramą pagal PHARE (arba specialias pasirengimo narystei programas Kipro ir Maltos atveju), vietoje jos pirmą kartą 2004 m. gavo paramą pagal specialią pereinamojo laikotarpio priemonę institucijų stiprinimui, skirtą sudaryti sąlygas tuo metu naujoms valstybėms narėms stiprinti ir konsoliduoti institucinius ir administracinius gebėjimus siekiant įgyvendinti *acquis communautaire*, ir tokiu būdu tęsti institucijų stiprinimo priemones, pradėtas pagal PHARE.

Pereinamojo laikotarpio priemonė buvo sukurta Stojimo akto 34 straipsniu kaip laikina finansinė priemonė po įstojimo. Programavimas yra paremtas poreikiais, nustatytais Komisijos išsamioje stebėsenos ataskaitoje (2003 m. lapkričio mėn.). Šiame dokumente pateikiamas neišsamus pagrindinių *acquis* sričių, kuriose vis dar gali būti trūkumų, pavyzdžių sąrašas, tačiau į jį neįtraukiamos ir sritys, atitinkančios struktūrinių fondų finansavimo reikalavimus. Užtikrinant tęstinumą su PHARE lėšomis finansuojama parama institucijų stiprinimui, dalis kiekvienos pereinamojo laikotarpio priemonės metinės sumos buvo skiriama tam tikroms daugiašalėms programoms.

Bendra įsipareigojimų vertė siekė 189,6 milijono EUR, įskaitant:

Nacionalinės programos 166,6 milijono EUR

Horizontalios, daugiašalės ir kitokios programos 23,0 milijonai EUR

Nacionalinės programos buvo suskirstytos taip:

Kipras	9 milijonai EUR
Čekija	17,1 milijono EUR
Estija	8,4 milijono EUR
Vengrija	18,4 milijono EUR
Malta	11,8 milijono EUR
Latvija	6,7 milijono EUR
Lietuva	22,4 milijono EUR
Lenkija	49,9 milijono EUR
Slovėnija	8,7 milijono EUR
Slovakija	14,2 milijono EUR

2.3. Bendrijos pasirengimo narystei paramos koordinavimas

SAPARD³ (Specialioji žemės ūkio ir kaimo plėtros programa) tikslas – padėti šalims kandidatėms spręsti žemės ūkio sektorių ir kaimo vietovių struktūrinio suderinimo problemas bei įgyvendinti *acquis communautaire* bendrosios žemės ūkio politikos srityje ir susijusius teisės aktus. Išsamios informacijos apie SAPARD veiklą galima rasti 2004 m. SAPARD metinėje ataskaitoje.

ISPA⁴ (Pasirengimo narystei struktūrinės politikos priemonė) pagrindinis tikslas – užtikrinti šalių kandidačių infrastruktūros derinimą su Bendrijos standartais. Ji taip pat naudojama pagrindinei aplinkos ir transporto infrastruktūrai finansuoti. Išsamios informacijos apie ISPA veiklą galima rasti 2004 m. ISPA metinėje ataskaitoje.

Komisijos trijų pasirengimo narystei priemonių *koordinavimo komitetas*, įsteigtas direktorių lygmeniu, 2004 m. posėdžiavo vieną kartą.

Bendras paramos dokumentas, kuriuo Komisija informavo PHARE valdymo komitetą apie 2004 m. pasirengimo narystei pagalbos koordinavimą, 2004 m. birželio 10 d. buvo pristatytas valstybėms narėms PHARE valdymo komitete. Pirmiausia šiame dokumente buvo pristatomi

³ Bendros informacijos taip pat galima rasti Žemės ūkio generalinio direktorato tinklalapyje http://europa.eu.int/comm/agriculture/external/enlarge/index_en.htm

⁴ Bendros informacijos apie ISPA galima rasti Regioninės politikos generalinio direktorato tinklalapyje http://europa.eu.int/comm/regional_policy/funds/ispa/ispa_en.htm

preliminarūs su šiomis trimis priemonėmis susiję finansiniai metų asignavimai kiekvienai šaliai, informacija apie koordinavimą su EIB ir tarptautinėmis finansų institucijomis bei decentralizuoto valdymo pažangą ir perspektyvas. Atskiroje metinėje pasirengimo stojimui paramos koordinavimo ataskaitoje pateikiama išsamesnė informacija apie PHARE, ISPA ir SAPARD programų koordinavimą.

2.4. Bendradarbiavimas su Europos investicijų banku (EIB) ir tarptautinėmis finansų institucijomis (TFI)

Kaip ir ankstesniais metais, 2004 m. su EIB ir kitomis tarptautinėmis finansų institucijomis buvo toliau bendradarbiaujama pagal Susitarimo memorandumą dėl bendradarbiavimo teikiant pasirengimo narystei paramą.

Komisijos tarnybos reguliariai rengia susitikimus su EIB ir kitomis tarptautinėmis finansų institucijomis, per kuriuos koordinuojami klausimai, susiję su programavimu ir įgyvendinimu, bei procedūriniai klausimai. Be to, siekdama parengti šalių, 2004 m. gegužės mėn. tapusių ES narėmis, perėjimą nuo pasirengimo narystei paramos prie visateisės ES narystės, 2004 m. kovo 26 d. Komisija pirmininkavo EB/TFI darbo grupei ir EB/TFI aukšto lygio grupei, kuriose vyresniosios vadovybės lygmeniu vyko EB ir visų tarptautinių finansų institucijų susitikimai.

Atsižvelgiant į tai, kad dideli infrastruktūros projektai, kuriems paprastai teikiamas tarptautinis bendras finansavimas, dabar yra finansuojami pagal ISPA, bendras finansavimas pagal PHARE buvo sumažintas.

Pagrindine bendro finansavimo priemone 2004 m. vėl buvo MVĮ priemonė, kurioje dalyvauja EIB, ERPB ir Europos Tarybos plėtros bankas/KfW. Siekiama toliau didinti finansinio sektoriaus bendro finansavimo pajėgumus ir taip užtikrinti MVĮ (naudojant MVĮ priemonę) ir savivaldybių (naudojant savivaldybių kreditavimo priemonę) finansavimą. Išsamesnė informacija apie šias priemones pateikiama priedo II dalyje.

3. PROGRAMŲ VALDYMAS

3.1. Perėjimas prie išplėstinės decentralizuotos įgyvendinimo sistemos (EDIS)

EDIS akreditacijos proceso koncepcija yra palengvinti visišką ES lėšų šalių kandidačių administracijoms valdymo ir įgyvendinimo decentralizavimą. Kai EDIS bus visiškai įdiegta, Komisija daugiau nevykdys sistemingos *ex-ante* pavienių sandorių kontrolės, bet vykdys tik *ex-post* kontrolę, išlaikydama bendrą galutinę atsakomybę už bendrojo biudžeto vykdymą.

Kalbant apie 10 naujų valstybių narių, įsipareigojimas įdiegti EDIS iki stojimo dienos buvo įtrauktas į Stojimo aktą (33 straipsnis), ir akivaizdu, kad jis paskatino tuo metu stojančias šalis galutinai pasirengti perėjimui prie EDIS. Taigi visose 10 naujų valstybių narių buvo pasirengta įdiegti EDIS per 2004 m. Iki 2004 m. pabaigos EDIS buvo oficialiai įdiegta (Komisijos sprendimu, kuriuo panaikinama *ex-ante* pasirengimo narystei lėšų valdymo kontrolė) 9 iš 10 naujų valstybių narių (**Čekijai, Estijai, Kipriui, Latvijai, Lietuvai, Maltai, Slovakijai, Slovėnijai ir Vengrijai**). Lenkija buvo vienintelė nauja valstybė narė, 2004 m. negavusi EDIS akreditacijos, nors buvo tikimasi, kad sprendimas bus priimtas pirmosiomis

2005 m. savaitėmis⁵. Išsamią informaciją apie EDIS sprendimą kiekvienoje iš 10 naujų valstybių narių rasite kiekvieno skyriaus apie valstybę 1 punkte.

2004 m. pabaigoje Bulgarijoje ir Rumunijoje buvo padaryta tokia diegimo pažanga: tiek **Bulgarija**, tiek **Rumunija** buvo užbaigusios EDIS 1 etapą (trūkumų nustatymas) ir padariusios pažangą 2 etape (trūkumų šalinimas), siekdamos pereiti prie EDIS per pirmąjį 2006 m. pusmetį. Komisija ir nacionalinės administracijos šiose šalyse ir toliau stebėjo šį procesą aukšto lygio darbo grupėse (ALDG), kurios buvo įsteigtos visose PHARE paramą gaunančiose valstybėse prižiūrėti ir konsultuoti dėl perėjimo prie EDIS.

Turkija perėjo prie decentralizuotos įgyvendinimo sistemos (DIS) 2003 m. spalio mėn., ji preliminariai planuoja pereiti prie EDIS 2007 m.

3.2. Stebėseną ir vertinimą

Stebėsenos ir vertinimo funkcijos paskirtis – vertinant programos įgyvendinimo rezultatus ir išmoktas pamokas pirmiausia stebėti ir vertinti paramą gaunančioms valstybėms skiriamos finansinės paramos veiksmingumą siekiant pasirengimo narystei tikslų. Antrasis tikslas – gerinti vietos stebėsenos ir vertinimo pajėgumus, kurie padeda stiprinti valstybių pajėgumus valdyti ir kontroliuoti pasirengimo narystei pagalbą.

3.2.1. *Ex ante* vertinimas

2004 m. tęsėsi diskusijos dėl 2003 m. atlikto vidaus *ex ante* 2004 m. ir vėlesnių metų PHARE programavimo mechanizmų vertinimo. Jų metu didžiausias dėmesys buvo skiriamas vienintelėms vis dar nepriimtoms rekomendacijoms dėl sistemingesnės ir oficialesnės kokybės kontrolės sistemos.

3.2.2. *Stebėseną ir tarpinį vertinimą*

2004 m. buvo parengtos apie 45 atskirų šalių, sektorių, *ad-hoc* arba teminės išorės tarpinio vertinimo ataskaitos, apimančios PHARE ir kitas pasirengimo narystei finansines priemones, bei konsoliduota suvestinė PHARE paramos, skirtos 1999–2002 m. ir įgyvendintos iki 2003 m. lapkričio mėn., ataskaita.

Konkretūs veiksmai šioje srityje apėmė: programos/projekto kūrimo darbinių seminarų surengimą daugumoje šalių kandidačių, siekiant išspręsti kūrimo trūkumus; ir specialaus seminaro su susijusiomis suinteresuotosiomis šalimis, dalyvaujančiomis dvynių programoje surengimą, siekiant nustatyti veiksmus, kurie labiau stiprintų dvynių priemonę.

3.2.3. *Ex post* vertinimas

Vertinimo padalinys paskelbė didelį konkursą išorės *ex post* PHARE nacionalinėms programoms, kurioms finansavimas buvo skirtas 1999–2001 m., vertinti, planuodamas pradėti vertinimo darbą pirmąjį 2005 m. ketvirtį. Planuojama, kad vertinimas truks 20 mėnesių ir bus baigtas 2006 m. pabaigoje.

---

⁵ Lenkijai EDIS akreditacija buvo suteikta 2005 m. sausį.

3.3. Kiti veiksmai

Komisijos tarnybos ėmėsi kitų veiksmų, kad pagerintų 2004 m. programų kokybę ir paremtų vietos stebėsenos bei vertinimo pajėgumų vystymą. Konkretūs veiksmai aprašyti priedo II dalies 2.3 punkte.